

Zagreb, 24. kolovoza 2011.

Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije

Jurišićeva 13

HR-10 000 ZAGREB

PREDMET: Javni poziv za prikupljanje prijedloga izmjene Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa u dijelovima koji se odnose na uvjete i cijene za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa internetu na temelju FTTH tehnologije

Poštovani,

VIPnet d.o.o. (u nastavku Vipnet) pozdravlja inicijativu Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (dalje u tekstu: HAKOM) da otvori javni poziv za prikupljanje prijedloga izmjene Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa u dijelovima koji se odnose na uvjete i cijene za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa internetu na temelju FTTH tehnologije (dalje u tekstu: Standardna ponuda), te ovim putem dostavljamo prijedloge izmjena Standardne ponude i komentare, kako slijedi:

- 1. U točki 3.7. Standardne ponude nalazimo nejasnom definiciju točke razgraničenja.** Navodi se da je točka razgraničenja port na ONT-u, a kasnije u tekstu navodi se da odgovornost Operatora korisnika počinje od porta na IAD-u (makar je na slici obilježen HGW te nije jasno na kojem portu HGW/IAD-a). Mišljenja samo da je dovoljno odrediti da je točka razgraničenja port na ONT-u, time je i kabel koji povezuje ONT i HGW/IAD u odgovornosti Operatora korisnika.
- 2. U točki 3.8.3. Standardne ponude nalazimo da je VoIP VLAN u slučaju FTTH-a ograničen na 256kbps.** Neobično je što se u ADSL-u predviđa VoIP kanal od 256kbps i 512kbps (te tako spominje u cjeniku) ali u samom opisu karakteristika kaže da je VoIP VLAN na GPON-u ograničen na 256kbps. Smatramo da ne postoje razlozi za ovakvo razlikovanje i ograničavanje VoIP VLAN brzine prijenosa u odnosu na iste na bakrenoj infrastrukturi.
- 3. U točki 3.10. Standardne ponude navodi se nužnost zakupa posebnog virtualnog kanala za nadzor korisničke opreme,** za koji ne postoje cijene ali će iste biti predmet dodatka Ugovoru o usluzi veleprodajnog širokopojasnog pristupa. Postavljaju se dva pitanja:
  - Zašto predmetne cijene nisu navedene u Standardnoj ponudi?
  - Da li je postojanje posebnog virtualnog kanala opravdano i objektivno, i da li je nametnuto od strane HT-a? Naime, nadzor korisničke opreme može se svakako vršiti i kroz VoIP kanale.

- 4. U točki 4.1. stavak (21) Standardne ponude HT-a** ostala je neizmijenjena rečenica koja glasi: „Informacije o dostupnosti širokopojasne ADSL pristupne mreže T-Coma na teritoriju Republike Hrvatske svakodnevno će biti dostupne Operatoru korisniku.“

Mišljenja smo da je nužno potrebno nadopuniti ovaj tekst, kako bi se ovom Standardnom ponudom osigurale svakodnevno ažurirane dostupne informacije o dostupnosti i širokopojasne FTTH pristupne mreže.

- 5. U točki 5.4., u tablici Cjenika jednokratnih naknada za veleprodajni širokopojasni pristup Internetu na temelju FTTH tehnologije,** pojedine cijene (npr. aktivacija korisnika, neosnovana prijava kvara itd.) potrebno je uskladiti s usporedivim i razmjernim cijenama za iste usluge prema Cjeniku jednokratnih naknada za veleprodajni širokopojasni pristup Internetu na temelju ADSL tehnologije.

- 6. U točki 5.4., u Cjeniku mjesečnih naknada za veleprodajni širokopojasni pristup Internetu na temelju FTTH tehnologije uz Regionalni i Nacionalni pristup T-Com mreži:**

6.1. Izbrisati stavak (1), odnosno, ukloniti postojanje Faza u pristupu FTTH infrastrukturi

6.2. U stavku (3) izbrisati i izmijeniti dio teksta sukladno brisanju stavka 1, kako bi konačni tekst glasio:

„Veleprodajni širokopojasni pristup na temelju FTTH tehnologije dostupan je pod uvjetom ugovaranja minimalne količine od jednog bloka od 500 pojedinačnih pristupa. Blok predstavlja ukupni skup pojedinačnih pristupa na nacionalnoj razini, neovisno o zemljopisnoj lokaciji i pristupnim brzinama i ostalim parametrima istih. Zakupljeni blok plaća se na mjesečnoj osnovi sukladno važećem cjeniku od dana prve uspješne realizacije prvog pojedinačnog pristupa u iznosu razmjernom o njihovoj realizaciji od strane Operatora korisnika na maloprodajnoj razini odnosno ugovaranju usluga Operatora korisnika s krajnjim korisnicima. Nerealizirani dio bloka plaća se na mjesečnoj osnovi sukladno važećem cjeniku, s odgodom početka plaćanja godinu dana od dana prve uspješne realizacije prvog pojedinačnog pristupa.“

6.3. U stavku (4) izbrisati i izmijeniti dio teksta sukladno brisanju stavka 1, kako bi konačni tekst glasio:

„Nakon realizacije inicijalnog bloka od 500 pojedinačnih pristupa za veleprodajnu širokopojasnu uslugu na temelju FTTH tehnologije pojedinačni veleprodajni širokopojasni pristup bit će dostupan i za zahtjeve/otkaz po komadu, pod uvjetom da Operator korisnik ima u zakupu minimalno 500 pojedinačnih pristupa.“

6.4. U stavku (6) izbrisati cijeli tekst i zamijeniti ga novim tekstom, kako bi konačni tekst glasio:

„Postotak X umanjenja od maloprodajne cijene T-Com-a mijenja se u ovisnosti o broju realiziranih pojedinačnih pristupa, čime je obuhvaćen količinski popust.“

6.5. U stavku (7) izmijeniti dio teksta, kako bi konačni tekst glasio:

„Postotak umanjenja od maloprodajne cijene T-Com-a određen je ovisno o ukupnoj količini realiziranih pojedinačnih pristupa i to kako slijedi:

	Ukupan broj realiziranih pojedinačnih pristupa		
	500	2000	5000
Postotak umanjenja (R-X%)	40%	45%	50%

popust se primjenjuje ovisno o ukupnoj količini aktivnih pojedinačnih pristupa unutar pojedinog razreda (od 500 do 1999 40%; od 2000 do 4999 45%; i od 5000 i više 50%).“

- 6.6. U stavku (8) obrisati dio teksta sukladno ukidanju Faza, te izmijeniti dio teksta, kako bi konačni tekst glasio:**

„Izračun cijene mjesečnih naknada za pojedinačni veleprodajni širokopolasni pristup na temelju FTTH tehnologije:

Brzina FttH pristupa	R-40%	R-45%	R-50%
do 4096/256kbit/s	74,84	68,61	62,37
do 10240/512kbit/s	124,03	113,69	103,36
do 20480/768kbit/s	197,80	181,31	164,83
do 30/1Mbit/s	222,00	203,50	185,00
do 50/2Mbit/s	301,96	276,80	251,64

- 6.7. Izbrisati stavak (9).**

- 7. Najniža brzina na FTTH tehnologiji po prijedlogu HT-a je 10M/512k**, te smatramo da bi trebalo svakako zadržati 4M/256k paket kao ekvivalent prisutnom pristupu na ADSL-u, a s obzirom da danas najveći dio korisnika (80%+) koristi takav osnovni paket, kako bismo izbjegli ograničavanje ravnopravne tržišne utakmice.

- 8. Sukladno odredbama Pravilnika o tehničkim i uporabnim uvjetima za svjetlovodne distribucijske mreže** nužno je osigurati:

- 8.1.** HT (i svaki drugi operator) je obvezan od 01. siječnja 2011. projektirati i graditi sve nove svjetlovodne pristupne mreže sukladno navedenom Pravilniku, te je postojanje prihvatljive i upotrebljive veleprodajne ponude za pristup takvoj infrastrukturi preduvjet održivosti tržišne utakmice,

- 8.2.** Da se na svim područjima gdje su dostupni FttH priključci, omogući Operatorima korisnicima pristup u distribucijski čvor svjetlovodne distribucijske mreže koja se koristi za FttH priključke,

- 8.3.** Da HT mora ispuniti obveze iz čl. 8. i 20. navedenog pravilnika, te dokaz o istome mora biti uvjet za pružanje usluga putem FttH, što znači da novoizgrađene mreže moraju proći tehnički pregled i dobiti suglasnost HAKOM-a da su realizirane u skladu s predmetnim Pravilnikom i ostalim propisima, prije njihove uporabe u komercijalne svrhe
- 8.4.** Da za pružanje najma optičke parice treba odrediti inicijalni blok od 500 korisnika, a sama cijena optičke parice treba iznositi 52,33 kn /mesečno.

Naime, model predložen od strane HT-a nelogičan je i diskriminirajući, s namjerom postavljanja barijera na tržištu i ostvarivanja regulatornih praznika.

Blokovi definirani od strane HT-a od 500, 2000 i 5000 korisnika uz navedene male koeficijente umanjavanja X dovode Operatora korisnika do poslovanja s gubitkom, osobito u uvjetima u kojima HT traži plaćanje unaprijed rezerviranih količina priključaka. Ovakav pristup ne garantira podjelu rizika već negativno poslovanje Operatora korisnika. Naime, u konkretnom slučaju blokovi su postavljena zapreka ulasku na tržište maloprodaje kojom se, osim destimulacije novih poduzetnika, i svim postojećim umanjuju mogućnosti i potencijali za pružanjem usluga na maloprodajnom tržištu putem FttH tehnologije.

Operator korisnik prema prijedlogu HT-a MORA uzeti osnovni blok od 500 korisnika kojeg plaća neovisno o tome koliko korisnika zapravo aktivnih ima, te pod pretpostavkom da se plaća 500 najnižih brzina pristupa, rezultat je da Operator korisnik mora platiti minimalno 87.000 kn mjesečno HT-u bez obzira na broj stvarno realiziranih i aktivnih korisnika, odnosno, 343.000 kn za 2000 korisnika i 826.000 kn za više od 5000 korisnika.

Uzevši u obzir kako je blok sukladno HT prijedlogu neodređen u zemljopisnom smislu, nemoguće je ocjenjivati dosege ovakve zapreke, posebice u razvidnoj situaciji nemogućnosti dobivanja uvida u poslovne planove HT po pitanju izgradnje FttH infrastrukture i vremenske i zemljopisne pokrivenosti. Ipak, ako se već poseže za blokovima kao načinom zaštite HT-a pri ulaganju, onda treba uzeti u obzir najšire moguće tržište u zemljopisnom smislu, odnosno cjelovit teritorij Republike Hrvatske. Blokovi od 2000 i 5000 priključaka ne mogu biti u potpunosti iskorišteni ukoliko se primjenjuje mjerilo razumno efikasnog poduzetnika, a da se pri tome na predloženi način ne generiraju znatni gubici uz predložene veleprodajne cijene. To je nemoguće s obzirom na vrijeme sklapanja i prestanka pretplatničkog ugovora, a tako i u smislu ostvarene prodaje na već dostatno zasićenim tržištima.

Uvažavanje modela predloženog od strane HT-a rezultirati će možebitnim istiskivanjem cijenama. Naime, pokazalo bi se da razlika u cijeni pristupa mreži koja se obračunavaju konkurentima na uzlaznom tržištu i cijene koju HT obračunava za svoje maloprodajne usluge nije dostatna da bi razumno efikasan pružatelj usluga na silaznom tržištu mogao ostvariti financijski pozitivan rezultat da bi poslovao na trajnoj i samostalnoj osnovi (*takvi kriteriji postupanja poduzetnika na silaznom, maloprodajnom tržištu mogu se vidjeti, među ostalim, i u odluci Općeg suda Europske unije od 30. studenoga 2000. u predmetu T-5/97 Industrie des Poudres Sphériques SA v Commission of the European Communities*).

- 9.** Dodatno, od strane HT-a predložena podjela procesa pristupa FttH infrastrukturi u više faza unutar kojih se može manipulirati s različitim pristupima, cijenama i modelima, dodatno ograničava ravnopravno tržišno natjecanje, dajući pri tom prednosti pojedinim i određenim Operatorima, te ograničava slobode tržišta kroz sama veleprodajna ograničenja. Stoga smo uvjerenja da Faze nisu potrebne, i da je nužno osigurati pristup FttH infrastrukturi na jedinstvenim postavkama i uvjetima od samog početka pružanja usluga putem veleprodajne ponude HT-a.

- 10.** Naše stajalište je da se veleprodajna usluga pristupa putem bitstreama na FttH mora omogućiti i svim postojećim bitstream operatorima bez ograničenja i uz uvažavanje svih uvjeta postojeće veleprodajne ponude za bitstream na „bakru“.
- 11.** Na uslugu bitstream pristupa na IP razini preko FttH rješenja morali bi se primjenjivati svi uvjeti iz veleprodajne ponude bitstream pristupa na IP razini preko bakrene parice, uz našu napomenu - ukoliko su zaista primjenjivi i ukoliko u dosadašnjoj primjeni nisu bili problematični za Operatore korisnike, s obzirom na razliku u pristupnoj tehnologiji.
- 12.** Europska Komisija je u svojoj NGA preporuci jasno naglasila nužnost osiguranja i aktivnog (bitstream) i pasivnog (izdvojena lokalna petlja) pristupa svjetlovodnoj pristupnoj infrastrukturi, temeljenih na troškovno orijentiranim cijenama pristupa uz uvažavanje rizika investicije, odnosno, Europska Komisija je u više navrata naložila pojedinim zemljama članicama EU implementaciju tzv. prijelaznog rješenja – Virtualne izdvojene lokalne petlje na FttH (Virtual unbundling, VULA) do trenutka osiguranja potpunog izdvajanja lokalne petlje na FttH, o čemu govore konkretni primjeri u Velikoj Britaniji, Austriji, i odnedavno i u Mađarskoj.
- 13.** Vjerujemo da se slažemo da je za donošenje kvalitetnog konačnog rješenja regulacije pristupa FttH infrastrukturi, od izuzetnog značaja je da HT dostavi HAKOM-u:
  - Detaljan plan izgradnje FttH u narednih 5 godina;
  - Detaljan pregled izgrađene FttH infrastrukture do 31.12 2010. na PON arhitekturi;
  - Detaljan pregled izgrađene FttH infrastrukture nakon 31.12.2010. na „točka-točka“ arhitekturi;
  - Detaljan pregled FttH infrastrukture i zemljopisna područja na kojima će stvarno biti moguće koristiti ULL usluge na FttH u cijelosti.
- 14.** Zaključno, u cijelosti smo suglasni s komentarima tvrtke B.net Hrvatska d.o.o. dostavljenima u sklopu ovog javnog poziva.

Vjerujemo da će naši komentari konstruktivno doprinijeti javnoj raspravi, i da će HAKOM uvažiti naše objektivne i transparentno obrazložene prijedloge.

VIPnet d.o.o.